

Довідка про дотримання Держкомархівом законодавства у сфері зовнішніх зносин

Держкомархівом на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2010 року № 20169/0/1–10 щодо неухильного дотримання Методичних рекомендацій з підготовки директив, вказівок, технічних завдань для участі у заходах міжнародного характеру, схвалених на засіданні Урядового комітету з питань економічної політики та європейської інтеграції 4 червня 2007 року вжито конкретних заходів, спрямованих на забезпечення дотримання відповідних положень законодавства щодо участі Державного комітету та державних архівних установ його системи у заходах міжнародного характеру.

20 квітня 2010 року на засіданні колегії Держкомархіву розглянуто питання «Про дотримання Держкомархівом України положень Закону України «Про міжнародні договори», Положення про порядок укладання, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру».

З метою дотримання вимог методичних рекомендації щодо опрацювання документів, пов'язаних з укладенням та виконанням міжнародних договорів, розроблених МЗС, управлінням інформації та міжнародного співробітництва розроблено та доведено до відома та використання в роботі державним архівним установам разом з рішенням колегії Держкомархіву від 20 квітня 2010 року типовий проект міжнародного договору та зразок ведення реєстрації двосторонніх договорів про співробітництво з уповноваженими органами іноземних держав в архівній сфері.

На виконання доручень Кабінету Міністрів України від 11 червня 2010 року № 21629/10/1–10 та від 21 липня 2010 року № 43587/1/1–10 на засіданні колегії Держкомархіву від 17 серпня 2010 року розглянуто питання дотримання Державним комітетом виконавської дисципліни та вимог законодавства у сфері зовнішніх зносин, а також стан виконання державними архівами рішення колегії Держкомархіву від 20 квітня 2010 року.

В інформації МЗС про результати виконання директив, вказівок і технічних завдань офіційними делегаціями та працівниками центральних органів виконавчої влади на міжнародних переговорах, консультаціях, конференціях, сесіях органів міжнародних організацій, засіданнях міжурядових комісій та інших міжнародних органів за 2010 рік, що надходили на адресу Держкомархіву зазначається, що будь-яких порушень Держкомархівом законодавства у сфері зовнішніх зносин упродовж 2010 року не виявлено.

Щорічно на засіданнях колегії Держкомархіву розглядаються питання стану дотримання Державним комітетом та архівними установами його системи законодавства у сфері зовнішніх зносин. Рішення колегій з цього питання розміщуються у розділі «Накази Держкомархіву» рубрики «Міжнародні контакти» на офіційному веб-порталі Державного комітету та у копіях надсилаються до МЗС.

Закордонні відрядження. 2010 року делегації українських архівістів взяли участь у таких міжнародних архівних форумах:

– у пленарних сесіях та у роботі дискусійних груп 42-ї Міжнародної конференції Круглого столу архівів (CITRA) «Довіра та доступ. Проблеми управління документами та архівами у цифрову епоху» (14–17 вересня 2010 року, м. Осло, Королівство Норвегія), а також у засіданнях Європейського (EURBICA) та Євро-Азійського (ЄВРАЗІКА) регіональних відділень МРА, що відбулися у рамках програми CITRA.

Учасниками чергової Міжнародної конференції CITRA було розглянуто та обговорено питання довіри суспільства та організації доступу до електронних документів; проблеми організації управління електронними документами та електронне архівування; захист цифрових даних та права людини (персональні дані); облік цифрової інформації та забезпечення її збереження; співпраця архівістів з новими соціальними медіа та необхідність зберігання їхніх документів; автентичність цифрових даних та створення фонду користування на електронних носіях; оцифровування аудіовізуальних документів, інше;

– у щорічній тристоронній зустрічі керівників державних архівних служб та директорів державних архівних установ України, Росії та Білорусі (28–30 вересня 2010 року, м. Гомель, Республіка Білорусь).

Пленарні засідання чергової тристоронньої зустрічі були присвячені проблемам та перспективам комплектування державних архівів України, Росії й Білорусі та створення страхового фонду на документи архівів та фонду користування.

Перший заступник Голови Державного комітету І. Б. Матяш (Ірландія, 18–23 липня) та заступник Голови Державного комітету О. В. Музичук (Королівство Нідерланди, 21–25 червня) взяли участь у навчальних поїздках за сприяння проекту ПРООН «Підтримка реформи державної служби в Україні», організованих Головним управлінням державної служби України.

Перший заступник Голови Державного комітету взяла участь у презентації довідника «Архівна україніка в Канаді» представникам української громади Канади (31 травня – 4 червня 2010, мм. Торонто, Оттава, Канада).

Делегація українських архівістів перебувала 8–12 вересня 2010 року в м. Прага Чеська Республіка з метою проведення консультацій з керівництвом Архівного управління Міністерства внутрішніх справ Чеської Республіки про співробітництво відповідно до Договору між Державним комітетом архівів України та Міністерством внутрішніх справ Чеської Республіки, представленим відділом архівного відомства від 14 жовтня 2005 року.

На виконання доручень Кабінету Міністрів України перший заступник Голови Державного комітету, директори ЦДІАК та ЦДІАЛ взяли участь у міжнародних заходах, присвячених підготовці та відкриттю виставки «Україна-Швеція: на перехрестях історії (XVII–XVIII)», що діяла в приміщенні Українського музею м. Нью-Йорка з квітня по листопад 2010 року. До експозиції виставки увійшли документи з фондів ЦДІАК та ЦДІАЛ.

Участь керівництва Держкомархіву та директорів державних архівних установ у згаданих закордонних відрядженнях відбувалася за погодженням з МЗС (технічні завдання) та за наявності дозволу/доручення Кабінету Міністрів України.

Звіти про виконання директив технічних завдань було надіслано на адреси Кабінету Міністрів України та МЗС у десятиденний термін після повернення з відряджень.

За погодженням з Держкомархівом відбулися закордонні відрядження відповідальних працівників:

ЦДАЗУ до м. Мінськ та Гродно (Республіка Білорусь), 10–21 серпня та 8–14 серпня з метою проведення науково-пошукової роботи з виявлення архівної україніки в Національному архіві Білорусі, Національному історичному архіві Білорусі, Білоруському державному архіві літератури і мистецтва, Білоруському архіві науково-технічної документації, Білоруському державному архіві кінофотофонодокументів;

ЦДАЗУ та Держархіву Миколаївської області до м. Дебрецен (Угорщина) 23–25 серпня з метою участі у Конгресі Асоціації Угорських архівістів та конференції представників архівних служб країн Візegradської групи;

ЦДІАЛ до м. Ченстохова (Республіка Польща) у травні 2010 року з метою участі у робочих засіданнях міжнародної наукової конференції «Різностороння освіта – як підстава для науки виховання»;

ЦДІАЛ та Держархіву Вінницької області до м. Ліпця (Словенія) з 7 по 11 жовтня 2010 року з метою участі у Першій Конференції архівів слов'янських держав;

ЦДІАЛ до м. Будапешт (Угорщина) для участі у роботі міжнародної наукової конференції «Кадастрові карти Центральної Європи».

На жаль, керівництво Держархіву Вінницької області не погоджувало технічне завдання на закордонні відрядження до Республіки Польща з метою участі у святкуванні 80-річчя Інституту історії Варшавського університету у м. Варшаві, Плоцьку (Ю. В. Легун) та у польсько-українському семінарі «Робота з «важкою пам'яттю» в місцевих спільнотах» в м. Любляні (Ф. А. Винокурова), а також до США з метою пошуку інформації про подолян – представників української громади США в архівах та бібліотеках УВАН, НТШ, Меморіального комплексу цвинтаря Баунд-Бруку у Нью-Йорку (Ю. В. Легун).

2010 року продовжено роботу Держкомархіву у напрямку укладення *двосторонніх міжнародних міжвідомчих договорів* з архівними службами іноземних держав.

21 травня 2010 року на виконання доручень Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2010 року № 6091/7/1–10, від 9 березня 2010 року № 6091/5/1–10, від 4 березня 2010 року № 6091/4/1–10 у рамках засідань 11-ї Загальної конференції Євро-Азійського регіонального відділення Міжнародної ради архівів відбулося урочисте підписання Меморандуму про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Національним архівним управлінням Азербайджанської Республіки, Меморандуму про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Національним архівом Грузії, Угоди про співробітництво в сфері архівної справи між Державним комітетом архівів України та Міністерством зв'язку та інформації Республіки Казахстан.

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 12 листопада 2010 року № 67238/1/1–10 12 листопада 2010 року в приміщенні Держкомархіву відбулося урочисте підписання Меморандуму про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Національною бібліотекою та архівом Ісламської Республіки Іран.

Від української сторони міжнародні договори міжвідомчого характеру підписано Головою Державного комітету О. П. Гінзбург.

Підписання міжнародних договорів міжвідомчого характеру про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Національним архівним управлінням Азербайджанської Республіки, Національним архівом Грузії, Національною бібліотекою та архівом Ісламської Республіки Іран, Міністерством зв'язку та інформації Республіки Казахстан сприятиме налагодженню та подальшому розширенню взаємовигідної співпраці українських архівістів з архівістами Азербайджану, Грузії, Ірану та Казахстану, досягненню взаєморозуміння у напрямку реалізації спільних проектів, пов'язаних, насамперед, з виявленням документів з історії українського народу та з історії азербайджанського, грузинського, іранського та казахського народів,

а також обміном переліками та копіями (цифровими копіями) таких документів та обміном інформацією про наявність таких документів та місце їхнього зберігання в архівосховищах інших держав, проведенням спільної науково-дослідної і методичної роботи тощо.

На виконання вимог Закону України «Про міжнародні договори» від 29 червня 2004 року № 1906-IV, Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 1994 року № 422 (Із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів № 165 (165–98-п) від 16.02.98 – зміни втратили чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів № 617 (617-2006-п) від 11.05.2006 № 1758 (1758–2001-п) від 27.12.2001), Указу Президента України «Про заходи щодо вдосконалення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин» від 18 вересня 1996 р. № 841/96 (Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 1188/2005 (1188/2005) від 22.08.2005) оригінали міжнародних договорів у двотижневий строк з дня набрання ними чинності передаються на постійне зберігання до МЗС. У супровідній документації обов'язково зазначаються дата та місце їх підписання, а також посадова особа, яка його підписала.

На виконання указів Президента України від 27 червня 1996 року № 468 «Про Єдиний державний реєстр нормативних актів», від 13 грудня 1996 року № 1207 «Про опублікування актів законодавства України в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України», постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001 року № 376 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним» усі міжнародні договори України міжвідомчого характеру укладені Держкомархівом в архівній сфері включено до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів (далі – Реєстр) та оприлюднено в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України».

Згідно з пунктами 9 та 10 Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 1994 року № 422, тексти цих міжнародних договорів міжвідомчого характеру на паперових та електронних носіях було у місячний термін після набрання ними чинності передано до Міністерства юстиції для включення до Реєстру та опублікування в «Офіційному віснику України».

Упродовж 2010 року проводилися консультації та узгодження текстів Договору про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Головними архівами Королівства Бельгія та державними архівами Провінцій,

Угоди про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Національним Меморіалом Катастрофи і Героїзму Яд Вашем (Ізраїль), Договору про співробітництво між Державною архівною службою України та Генеральною дирекцією архівів Португальської Республіки, внесення змін до діючої Генеральної Угоди про співробітництво між Державною архівною службою України та Генеалогічним товариством Юта, Сполучені Штати Америки від 10 грудня 2004 року.

2011 року планується продовжити роботу з підготовки згаданих міжнародних договорів міжвідомчого характеру до підписання та опрацювати можливість укладення Меморандуму про співробітництво Державної архівної служби України з Генеральною дирекцією Державних архівів Баварії та Угоди про співробітництво між Державною архівною службою України та Словацьким Національним архівом.

За погодженням з Держкомархівом 2010 року підготовлено та укладено *двосторонні договори (меморандуми) про співробітництво з уповноваженими органами іноземних держав в архівній сфері:*

УНДІАСД про співпрацю з ВНДІДАС, БілНДІДАС;

ЦДАВО з громадською організацією Клеймс Конференс, відповідно до якої сторони мають реалізувати проект зі створення, наповнення та удоступнення через мережу Інтернет електронної бази даних документів з історії Голокосту єврейського народу та переміщення культурних цінностей, пограбованих у роки Другої світової війни, що містяться в колекції Айнзацштабу рейхсляйтера Розенберга і зберігаються в ЦДАВО;

ЦДКФФА з Державним Фільмофондом Азербайджану, яким передбачено взаємне виявлення архівних матеріалів, пов'язаних з історією України та Азербайджану, обмін їх переліками та копіями, проведення спільних виставок, кінолекторіїв та інших заходів, присвячених кіномистецтву України та Азербайджану, надання науково-технічної допомоги з питань збереження та реставрації документів;

ЦДАЗУ з Бібліотекою та Архівом ім. Т. Г. Шеченка Союзу українців у Великій Британії, метою якого є взаємний обмін інформацією про архівні документи та розвиток співпраці з українськими громадами у Великій Британії;

Держархівами Івано-Франківської та Тернопільської областей з Фондацією Європейських досліджень «Сармація» (Краків, Польща), метою яких є розширення доступу до архівної інформації з історії Римо-Католицької Церкви Речі Посполитої та створення фонду користування на документи цієї тематики, що зберігаються в архівах;

Держархівом Закарпатської області з Саболч-Сатмар-Березівським комітатським архівом Угорщини, яким передбачено здійснення спільної науково-дослідної та видавничої роботи;

Держархівом Тернопільської області з Центральним архівом історії єврейського народу, м. Єрусалим, яким передбачено мікрофотокопіювання документів з історії єврейського народу на території Галичини;

Держархівом Сумської області з Архівним управлінням Курської області;

Держархівом м. Севастополя з Уральським державним університетом ім. О. М. Горького на наступний п'ятирічний період організації та проведення в архіві виробничої практики студентів за фахом «Архівна справа»;

Держархівом Одеської області не було погоджено з Держкомархівом проект Угоди про співробітництво з Архівним Управлінням підвідомчої установи уряду Аджарської АР (Грузія), який було підписано минулого року.

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2010 року № 6091/1/1–10 Держкомархівом та Державним архівом Одеської області було організовано та проведено у період з 20 по 23 травня 2010 року в м. Одесі робочі засідання 11-ї Загальної конференції Євро-Азійського регіонального відділення (ЄВРАЗІКА) Міжнародної ради архівів (МРА), Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД (Консультативна рада) та міжнародні наукові конференції: «Спільна архівна спадщина та національні архівні фонди», «Електронний документообіг та електронні архіви».

Держкомархівом до проведення засідання ЄВРАЗІКИ було підготовлено та видано довідник «Рабочие документы Евро-Азиатского регионального отделения Международного совета архивов 2000–2009 гг.» та довідник «Архивные службы и архивы».

За період з січня по 11 березня 2011 року Державною архівною службою проведено роботу з підготовки до підписання в установленому порядку таких міжнародних міжвідомчих договорів в архівній сфері:

Плану спільних заходів між Державною архівною службою України та Федеральним архівним агентством (Російська Федерація) на 2011–2013 роки (перебуває на погодженні в МЗС та Мін'юсті);

з урахуванням пропозицій державних архівних установ внесено зміни до діючої Генеральної угоди про співробітництво між Держкомархівом та Товариством Юта, США від 10 грудня 2004 року на надіслано проект нової редакції Генеральної угоди українською та англійською мовами на погодження керівництву Товариства;

через посередництво Посольства України в Королівстві Бельгія передано для розгляду керівництвом Головних архівів Королівства Бельгія та державних архівів Провінцій розроблений Державною архівною службою проект Договору про співробітництво між державними архівними службами України та Королівства Бельгія;

через посередництво Посольства України в Португальській Республіці передано для розгляду керівництвом Генеральної дирекції архівів Португальської Республіки розроблений Державною архівною службою проект Договору про співробітництво між державними архівними службами України та Португальської Республіки;

узгоджено з російською стороною Додаткову Угоду до Договору про спільну діяльність Державного комітету архівів України та Федерального архівного агентства (Російська Федерація) з підготовки збірника архівних документів «Повість полум'яних років Олександра Довженка» від 16 вересня 2008 року».

Розглянуто та погоджено проекти двосторонніх договорів про співробітництво з уповноваженими органами іноземних держав в архівній сфері:

Центрального державного архіву громадських об'єднань України та Архіву Президента Республіки Казахстан (передано через посередництво Генерального консульства України в Алмати казахській стороні для погодження);

Центрального державного історичного архіву України, м. Львів та Фундації Європейських Досліджень «Сармація» (Польща).

Відповідно до звітної інформації до кінця 2011 року Держархів Одеської області планує укласти двосторонні договори з мерією м. Левкада (острів Левкада, Греція) з реалізації спільних досліджень історії одесько-левкадійських зв'язків та з Національним архівом Молдови щодо реалізації спільних дослідницьких проектів. Проекти зазначених договорів на погодження до Держкомархіву у першому кварталі 2011 року не надходили.

На період з другої половини 2010 року до проведення чергового засідання в період з 21 по 23 червня 2011 року Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД Голова Державної архівної служби виконує обов'язки Голови Консультативної ради, а начальник управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву обов'язки секретаря цієї ради.

На виконання рішення останнього засідання Консультативної ради було розроблено у січні 2011 року та розіслано державним архівним службам

держав-учасниць СНД на погодження Регламент Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД.

Начальник управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву 11 лютого поточного року взяв участь у підготовчій зустрічі представників керівників органів галузевого співробітництва СНД, що відбулася в Виконкомі СНД у м. Мінськ (Республіка Білорусь).

Проведено роботу з організації чергового засідання Консультативної ради, керівникам державних архівних служб держав-учасниць СНД розіслано План пріоритетних заходів у сфері гуманітарного співробітництва держав-учасниць СНД на 2011–2012 роки, запрошення та проект порядку денного. Розпочато роботу над інформаційно-довідковим виданням «Робочі документи Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасниць СНД за останні 10 років», який готується в рамках відзначення 20-річчя СНД.

На виконання пункту 11 плану заходів з реалізації положень Робочої програми українсько-баварського співробітництва на 2009–2010 роки (доручення Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2010 року № 41638/10/1–09) Державною архівною службою готується візит 4–6 квітня поточного року делегації українських архівістів у складі 3 осіб на чолі з Головою Державної архівної служби О. П. Гінзбург до м. Мюнхен, Баварія (ФРН). Метою візиту є проведення консультацій з керівництвом Генеральної дирекції Державних архівів Баварії, у ході яких планується вивчити питання щодо можливості підписання до кінця 2011 року Меморандуму про співробітництво між Державною архівною службою України та Генеральною дирекцією Державних архівів Баварії, участь у робочих зустрічах з керівництвом Архіву війни та Архіву музею Німеччини, а також одного з комунальних архівів Баварії.

На виконання пункту 7 Протоколу V засідання Міжурядової українсько-польської комісії у справі охорони та повернення втрачених і незаконно переміщених під час Другої світової війни культурних цінностей (2–3 грудня 2010 року, м. Львів) 25 лютого підготовлено та проведено робоче засідання української частини Міжурядової українсько-польської комісії метою якого було вивчення питання щодо можливості передачі оригіналів документів, які стосуються історії міста Бохні та зберігаються в ЦДІАК України польській стороні. За результатами обговорення та експертного висновку ЦДІАК та інформаційної довідки підготовленої управлінням інформації та міжнародного співробітництва учасники засідання дійшли висновку про необхідність співпраці в сфері реституції в рамках Концепції спільної українсько-польської архівної спадщини, яка передбачає обмін копіями документів, що становлять інтерес для вивчення історичного минулого обох держав, що відображено у

статті 7 Угоди про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польща в галузі архівної справи, яку було укладено 17 жовтня 2008 року.

З Національним архівом Грузії проведено попередні консультації щодо виконання зобов'язань за Меморандумом про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Національним архівом Грузії від 21 травня 2010 року. Зокрема, надано згоду на участь у спільних проектах з підготовки документального фільму, присвяченого 140-річному ювілею від дня народження Лесі Українки та підготовки виставки фото-, кіно- та архівних документів «Українці Грузії». Проекти реалізуються за участі та підтримки Посольства України в Грузії.

На виконання Указу Президента України від 6 грудня 2010 року № 1075/2010 «Про відзначення 390-ї річниці перемоги у Хотинській битві» шляхом листування досягнуто домовленостей з Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польща щодо включення до експозицій тематичної виставки, що готуватиметься українськими архівістами, документів з фондів польських архівів.

З метою подальшого покращення роботи державних архівних установ у напрямку дотримання законодавства у сфері зовнішніх зносин розроблено Рекомендації щодо протокольного забезпечення прийому іноземних делегацій та окремих громадян іноземних держав Державною архівною службою та установами її системи. До довідки також додається Перелік іноземних країн та режим в'їзду до них громадян України за даними МЗС.

Підсумовуючи слід констатувати, що Держкомархів та державні архівні установи його системи в цілому дотримуються вимог законодавства у сфері зовнішніх зносин, водночас не всі державні архівні установи дотримуються вимог пункту 2 констатуючої частини рішення колегії Держкомархіву від 20 квітня 2010 року. Особливо слід звернути увагу на обов'язкове погодження з Держкомархівом закордонних відряджень (технічні завдання – змістова частина: мета, завдання) та двосторонніх договорів про співробітництво з уповноваженими органами іноземних держав.

